

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 decembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte- Boris Talpă

Judecători- Ghenadie Eremciuc, Sergiu Daguța, Igor Mânăscută, Mariana Pitic

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor dosarului, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Gagauzia, oficiul Central, Sîrbu Lilia, împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2022, în cauza penală în privința inculpatului

Topal Iurii XXXXX,
născut la XXXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX, XXXXX

Termenii de examinare a cauzei:

instanța de fond: 12.03.2018 – 04.02.2020,
instanța de apel: 18.05.2020 – 11.12.2020,
instanța de recurs: 01.03.2021 – 20.04.2021,
instanța de apel: 13.07.2021 – 15.11.2021,
instanța de recurs: 22.02.2022 – 28.03.2022,
instanța de apel: 04.05.2022-10.11.2022,
instanța de recurs: 23.01.2023-05.12.2023.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința din 04 februarie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, Topal Iurii a fost condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 4 ani închisoare și art. 149 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, din 04.02.2020, cu includerea perioadei arestării preventive de la 24.12.2017 până la 21.03.2018.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare a fost respinsă.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Topal Iurii, la data de 23 decembrie 2017, orele 20:30, aflându-se în domiciliul Liudmillei Pascal, situat în s. XXXXX, r-nul XXXXX, după ce a consumat alcool cu Radu Ion, fiind sub influența alcoolului, ca

urmare a unor relații ostile apărute pe baza unui conflict mai vechi, acționând cu intenția de a-i cauza vătămări corporale lui Radu Ion, i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii, cu picioarele și cu trei căldări metalice în regiunea capului și a feței, cauzându-i potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 24.01.2018, vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată sub formă de fractură deschisă așchiată a oaselor nazale cu plagă contuză a nasului, echimoze, plăgi ambelor buze, echimoze-edem în jurul ambelor ochi.

Astfel, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 152 alin. (1) Cod penal, ca vătămarea intenționată medie a integrității corporale, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.

Tot el, la data de 23 decembrie 2017, orele 20:40, aflându-se în domiciliul Liudmillei Pascal, situat în s. XXXXX r-nul XXXXX, după ce a consumat alcool cu Radu Ion, fiind sub influența alcoolului, acționând din imprudență, neprevăzând posibilitatea survenirii morții lui Radu Ion, deși trebuia și putea s-o prevadă, cauzând intenționat vătămări corporale lui Radu Ion, manifestate sub formă de fracturi așchiate a oaselor nazale cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză la nivelul șelei nasului, plăgi a ambelor buze, vătămări care, asociate cu starea de ebrietate în care se afla victima Radu Ion, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 24.01.2018, au provocat patologie combinată posttraumatică, prin complicații de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmonii, care în complex au provocat decesul lui Radu Ion.

Astfel, a comis infracțiunea prevăzută la art. 149 alin. (1) Cod penal, ca lipsirea de viață din imprudență.

Instanța a reținut că inculpatul nu și-a recunoscut vina și a refuzat să facă declarații.

Totodată, vinovăția lui este dovedită integral prin probele administrate, inclusiv: declarațiile martorului ocular, Tolstic Liudmila că seară din data de 23.12.2017, a avut loc o ceartă între Radu Ion și Topal Iurii, care i-a aplicat lui Radu Ion trei lovituri cu pumnul în regiunea feței;

raportul de expertiză nr. XXXXX din 24.01.2018, potrivit căruia decesul lui Radu Ion a survenit de patologie combinată posttraumatică cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză la nivelul șelei nasului, plăgi a ambelor buze, prin complicații de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmonii, ca cauza neapărată a decesului. Concluzia despre cauza decesului este confirmată prin: plagă contuză la nivelul nasului cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu complicații prin aspirația sângelui în căile respiratorii, prin prezența semnelor macroscopice: edem-echimoză a obrazului, ambelor orbite, revărsări sangvine în globul ocular stâng, plăgi contuze pe ambele buze, prezența sângelui în orificiile nazale, cavitatea bucală, laringe, tranhee, bronși. În cazul dat, cauza decesului a fost imprevizibilă din motivul că traumatismul facial cu fractura oaselor nazale ca de obicei nu provoacă deces de una singură de la sine și nu poate fi calificată ca vătămare corporală gravă periculoasă pentru viață cu consecință de deces. Calificația medico-legală este în felul următor: fractură deschisă așchiată a oaselor nazale cu plagă contuză a nasului, echimoze, plăgi ambelor buze, echimoze-edem în jurul ambelor ochi sunt consecințele a unor acțiuni

traumatice de model lovitură, aplicate în regiunea obrazului cu obiect contondent dur, în ansamblu condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare corporală medie. Particularitățile morfologice a vătămarilor corporale a obrazului cu probabilitate mărită după producerea vătămarilor corporale, victima a mai supraviețuit nu mai mult 1-2 ceasuri până la survenirea decesului.

Prin urmare, este constatat cu certitudine că Topal I. a comis infracțiunea prevăzută la art. 152 alin. (1) Cod penal, având intenția directă de a-i cauza leziuni lui Radu Ion și asumându-și deliberat riscul că în urma loviturilor aplicate ar putea surveni nu doar vătămarea corporală ce nu va provoca decesul victimei dar și lipsirea de viață din imprudență, în urma leziunilor aplicate.

Este nefundată versiunea apărării că decesul victimei putea să nu survină dacă avea să-i fie acordat ajutor medical de urgență, inacțiune pentru care Topal I. nu poate răspunde pentru cauzarea decesului din imprudență și că starea gravă de intoxicație cu alcool a victimei putea de la sine provoca decesul victimei.

Ori, potrivit raportului de expertiză medico-legală, decesul victimei nu a survenit de la intoxicația cu alcool ci de la consecințele leziunilor primite, în urma complicației manifestate prin aspirația sângelui în căile respiratorii, prin prezența semnelor macroscopice, ca urmare a plăgii contuze la nivelul nasului cu fracturi așchiate a oaselor nazale.

Sub aspectul laturii obiective, Topal I., provocând leziunile corporale prin acțiunile componente infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, a admis ca în urma acțiunilor sale, să survină decesul persoanei și nu a întreprins măsuri de a reduce efectul acțiunilor sale.

Astfel latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 149 alin. (1) Cod penal, este în legătura de cauzalitate dintre acțiunile lui Topal I., prin care a aplicat leziunile corporale fără a întreprinde alte acțiuni pentru a reduce pericolul și gravitatea acțiunilor sale și urmările prejudiciabile survenite în rezultatul acestor acțiuni și inacțiuni, manifestat prin decesul victimei la puțin timp, în urma complicațiilor apărute, ca urmare a leziunilor aplicate.

Sub aspectul laturii subiective, Topal I. a dat dovadă imprudență asupra efectelor acțiunilor sale, manifestată prin încrederea exagerată că în urma acțiunilor sale nu va surveni decesul victimei, considerând în mod ușuratic că decesul nu va surveni.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a comis două infracțiuni, anterior a mai fost condamnat, se caracterizează negativ, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă, doar prin condamnare în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 4 ani închisoare și pe art. 149 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare, circumstanțe care impun stabilirea unei pedepse definitive, în temeiul art. 84 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, de 5 ani închisoare.

Totodată, instanța a statuat că necesită a fi respinsă ca neîntemeiată cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea rapoartelor de expertiză medico-legală, deoarece acestea sunt cheltuieli suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

3. Procurorul în Procuratura raionului Cahul, Mihail Cara, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care

inculpatul să fie condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 5 ani închisoare, pe art. 149 alin. (1) Cod penal la 3 ani închisoare, iar în baza art. 84 Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, cu încasarea cheltuielilor judiciare de 24 684 de lei.

Apelantul a invocat că pedeapsa stabilită inculpatului nu corespunde gravității infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Iar art. 229 Cod de procedură penală, indică direct că condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare.

3.1. A declarat apel și avocata Galina Reșulschi, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat pe art. 149 alin. (1) Cod penal, iar în baza art. 152 alin. (1) Cod penal să-i fie stabilită o pedeapsă non-privativă de libertate.

Apelanta a invocat că potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 24.01.2018, decesul a survenit de patologie combinată posttraumatică cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză la nivelul șelei nasului, plăgi a ambilor buze, prin complicații de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmonari, ca cauză neapărată a decesului. În cazul dat, cauza decesului este imprevizibilă din motivul că traumatismul facial cu fractura oaselor nazale, ca de obicei nu provoacă deces singură de la sine și nu poate fi calificată ca vătămare corporală gravă, periculoasă pentru viață, cu consecință de deces.

Calificarea medico-legală este în felul următor: fractura deschisă așchiată a oaselor nazale cu plagă contuză a nasului, echimoze, plăgi a ambilor buze, echimoze-edem în jurul ambilor ochi sunt consecințele unor acțiuni traumatiche de model lovitură, aplicate în regiunea obrazului cu obiect contodont dur, cu suprafața de acțiune plată și cu suprafața de acțiune îngustă, aplicate în direcția anterior spre posterior, în ansamblu condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare corporală medie.

În probele de sânge și urină prezentate pe numele cadavrului Radu Ion, s-a depistat alcool etilic în cantități: sânge - 4,44%, echivalent a 4.44 g/l, urină - 5,27% , echivalent a 5,27 h/l - ce confirmă că victima înainte de a primi vătămări corporale se afla în stare de intoxicație gravă cu alcool, care provoacă stare de somnolență, stopir, dereglarea cunoștinței și respirației, comă alcoolică grad minor, ce necesită calificare ca legătură cauzală indirectă cu cauza a decesului ca factor stimulator. În lipsa vătămarilor corporale stare de intoxicație gravă de alcool, singură de la sine putea produce decesul. Instanța de judecată nici nu a indicat în sentință complet concluzia raportului de expertiză nr. XXXXX din 24.01.2018, doar parțial.

În această ordine de idei, reieșind din faptul că partea vătămată era în stare de intoxicație gravă de alcool (comă alcoolică), care a provocat dereglarea respirației, în lipsa vătămarilor putea singură de la sine să provoace decesul, ori, decesul lui Radu Ion a fost imprevizibil. Or, vătămarile corporale manifestate prin fractura oaselor nazale nu provoacă singur de la sine decesul.

Astfel, calificarea acțiunilor inculpatului pe art. 149 alin. (1) Cod penal este neîntemeiată fiindcă decesul părții vătămate nu a survenit în urma leziunilor corporale

provocate de inculpat, decesul fiind imprevizibil, ci doar în ansamblu cu starea de intoxicație alcoolică care și a provocat dereglarea de respirație a părții vătămate în urma căreia a survenit decesul, ori, inculpatul nu putea să prevadă urmările acțiunilor sale fiindcă în urma acestor leziuni persoana nu decedează.

În cazul lipirii de viață din imprudență, nu este vorba un act de violență, ci de o conduită greșită a făptuitorului într-o situație periculoasă, susceptibilă să producă, în anumite împrejurări, urmările prejudiciabile sub formă de moarte cerebrală a victimei.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 149 alin. (1) Cod penal se exprimă în vinovăție sub formă de imprudență. Imprudența se poate exprima în neglijență sau în încredere exagerată. Deși la calificarea faptei nu contează tipul imprudenței, stabilirea acestuia este necesară la individualizarea pedepsei. Or, încrederea exagerată denotă un grad mai ridicat de pericol social în comparație cu neglijența: în primul caz, făptuitorul prevede posibilitatea producerii morții, sperând în mod ușuratic să o evite, pe când, în cel de-al doilea caz, făptuitorul nu prevede posibilitatea producerii morții în prezența obligației și a aptitudinii de a o prevedea.

Reieșind din faptul că omorul din imprudență nu este manifestat ca acțiune prin aplicarea leziunilor corporale, ci survine în urma conduitei greșite a inculpatului, lui Topal I. nu-i pot fi imputate prevederile art. 149 alin. (1) Cod penal, ori, acțiunile lui deja sunt încadrate conform art. 152 alin. (1) Cod penal.

4. Potrivit deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 11 decembrie 2020, apelul procurorului a fost respins, iar apelul avocatei a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Topal Iurii a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 149 alin. (1) Cod penal, *pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.*

Lui Topal Iurii, recunoscut vinovat pe art. 152 alin. (1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 2 ani și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că procurorul nu a motivat din care considerente inculpatului urmează să-i fie stabilită anume pedeapsa maximă prevăzută de legea penală, pentru săvârșirea infracțiunilor din cauză.

La data de 31.01.2018, când au fost efectuate expertizele judiciare nr. XXXXX, XXXXX, XXXXX și la 24.01.2018, când a fost efectuată expertiza judiciară nr. XXXXX în cauză, prevederile legislației procesual-penale prevedeau expres că plata pentru expertizele efectuate în condițiile art. 143 Cod de procedură penală, se efectuează din bugetul statului, fără careva excepții.

Inculpatul nu dispune de cunoștințe medicale speciale, pentru a prevedea decesul părții vătămate Radu Ion, prin pătrunderea sângelui în căile respiratorii. Decesul părții vătămate a fost determinat prin acțiunile însuși a părții vătămate, care nu a întreprins nici o acțiune, pentru a ușura situația sa.

Respectiv, inculpatul a săvârșit o singură acțiune, care a produs consecințe dorite de el, cât și nedorite, însă, inculpatul urmează să fie recunoscut vinovat în baza unei singure norme penale.

Totodată, prima instanță corect a constatat că la caz a avut loc săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal. Or, în ședința de judecată în prima

instanță, cât și în apelul declarat, inculpatul a recunoscut faptul cauzării leziunilor corporale medii părții vătămate.

De rând cu aceasta, faptul cauzării părții vătămate a leziunilor corporale medii, a fost constatat prin raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 24 ianuarie 2018. Însă, instanța de fond eronat a individualizat pedeapsa stabilită inculpatului, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 152 alin. (1) Cod penal.

5. Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că inculpatul, având intenția directă de a-i cauza leziuni lui Radu Ion și asumându-și deliberat riscul că în urma loviturilor aplicate ar putea surveni nu doar vătămarea corporală ce nu va provoca decesul victimei, dar și lipsirea de viață din imprudență, în urma leziunilor aplicate.

Astfel, sub aspectul laturii subiective, inculpatul a manifestat imprudență asupra efectelor acțiunilor sale, manifestată prin încrederea exagerată că în urma acțiunilor sale nu va surveni decesul victimei, considerând în mod ușuratic că decesul nu va surveni.

Totodată, conform art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Alin. (2) al aceluiași articol prevede că instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Prin urmare, instanța de apel nu a soluționat corect chestiunea ce ține de cheltuieli judiciare.

6. Potrivit deciziei Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2021, recursul ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, a fost admis, casată decizia contestată în partea achitării inculpatului pe art. 149 alin. (1) Cod penal și aplicării art. 84 Cod penal, și dispusă rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia a fost menținută.

Instanța de recurs a statuat că soluția instanței de apel pe art. 149 alin. (1) Cod penal este contradictorie și neargumentată.

Mai mult ca atât, instanța de apel a dat apreciere contrar prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, raportului de expertiză nr. XXXXX din 24 ianuarie 2018, luând la bază doar o parte din concluzie, menționând că ”traumatismul facial cu fractura oaselor nazale nu provoacă deces singură de la sine și nu poate fi calificată, ca vătămarea corporală gravă, periculoasă pentru viață cu consecință de deces.

Totodată, s-a constatat că înainte de a primi vătămări corporale, partea vătămată se afla în stare de intoxicație gravă de alcool, care provoacă stare de somnolență, stopor, dereglarea cunoștinței și respirației, comă alcoolică grad minor, ce necesită calificare ca legătură cauzală indirectă cu cauza neapărată a decesului ca factor stimulator. În lipsa vătămarilor corporale, starea intoxicației grave de alcool singură de la sine putea produce decesul, fără a-l analiza în ansamblu cu alte probe, cum ar fi declarațiile martorului Tolstic Liudmila, depuse în cadrul judecării cauzei în prima instanță, care a declarat că „inculpatul a aplicat părții vătămate trei lovituri cu pumnul în regiunea feței

și câteva lovituri cu picioarele”, în coroborare cu concluzia din același raport de expertiză, potrivit căruia s-a constatat că „decesul a survenit de patologie combinată posttraumatică cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză la nivelul șelei nasului, plăgi a ambelor buze, prin complicații de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmonari, ca cauza neapărată a decesului. Concluzia despre cauza decesului este confirmată prin: plagă contuză la nivelul nasului cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu complicații prin aspirația sângelui în căile respiratorii, prin prezența semnelor macroscopice: edem-echimoză a obrazului, ambelor orbite, revărsări sangvine în globul ocular stâng, plăgi contuze pe ambele buze, prezența sângelui în orificiile nazale, cavitatea bucală, laringe, trahee, bronși. Țesutul pulmonar cu multiple pete Tardie și focare de infiltrat hemoragic cu dimensiuni de la 0,5 x 0,5 până la 1,5 x 1,5 cm prin aspirație, pete Tardie sub epicard”, concluzie asupra căreia instanța de apel a evitat să se expună.

Deși instanța de apel a descris în decizie următoarele probe: declarațiile martorului Pascal Liudmila; raportul de expertiză nr. XXXXX din 24 ianuarie 2018; declarațiile martorului Tolstic Liudmila, totuși soluția adoptată nu rezultă din aprecierea acestor probe separat și în coroborare cu celelalte probe aduse în sprijinul învinuirii în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale.

Totodată, argumentele recurentului referitor la încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată în sumă de 24.684 lei, pentru efectuarea expertizelor judiciare suportate de către organul de urmărire penală în cadrul prezentului proces penal, au fost obiect de dispută în cadrul instanței de apel, asupra cărora s-au formulat și s-au punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra acestor alegații ale recurentului, pe care instanța de recurs le-a însușit, ce este conform practicii CtEDO (*hotărârea Albert vs România din 16.02.2010*).

7. Potrivit deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 15 noiembrie 2021, apelul avocatei a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată nouă hotărâre.

Topal Iurii a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 149 alin. (1) Cod penal, *pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*.

Instanța de apel a statuat că *probele enunțate nu au demonstrat*, conform principiului dincolo de orice dubiu rezonabil, *existența faptei prejudiciabile* prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal și comiterea ei de către inculpatul Topal I.

Astfel, *decesul lui Radu Ion a survenit de patologie combinată posttraumatică cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză la nivelul șelei nasului, plăgi a ambelor buze, prin complicații de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmonari, ca cauză neapărată a decesului*, potrivit concluziei expuse în raport de expertiză judiciară nr. XXXXX din 24 ianuarie 2018.

În același raport de expertiză se mai notează că *concluzia despre cauza decesului este confirmată prin: plagă contuză la nivelul nasului cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu complicații prin aspirația sângelui în căile respiratorii, prin prezența semnelor macroscopice: edem-echimoză a obrazului, ambelor orbite, revărsări sangvine în globul ocular stâng, plăgi contuze pe ambele buze, prezența sângelui în orificiile nazale, cavitatea bucală, laringe, tranhee, bronși. Testul pulmonar cu multiple pete Tardie și focare de infiltrat hemoragic prin aspirație, pete Tardie sub*

epicard. Calificația medico-legală este în felul următor: fractură deschisă așchiată a oaselor nazale cu plagă contuză a nasului, echimoze, plăgi ambelor buze, echimoze-edem în jurul ambelor ochi sunt consecințele a unor acțiuni traumatiche de model lovitură, aplicate în regiunea obrazului cu obiect contondent dur, în ansamblu condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare corporală medie. Victima a mai supraviețuit nu mai puțin de 1 – 2 ceasuri până la survenirea decesului. În cazul dat cauza decesului a fost imprezvizibilă din motivul că traumatismul facial cu fractura oaselor nazale ca de obicei nu provoacă deces de una singură de la sine și nu poate fi calificată ca vătămare corporală gravă periculoasă pentru viață cu consecință de deces. De asemenea, din probele de sânge și urină a cadavrului Radu Ion s-a depistat alcool etilic, ce confirmă că victima înainte de a primi vătămări corporale se afla în stare de intoxicație gravă cu alcool, care provoacă stare de somnolență, stopor, dereglarea cunoștinței și respirației, comă alcoolică grad minor, ce necesită calificare ca legătură causală indirectă cu cauza neapărată a decesului ca factor stimulator. În lipsa vătămarilor corporale starea intoxicației grave de alcool singură de la sine putea produce decesul.

Prin urmare, acțiunea inculpatului de provocare a vătămarilor corporale victimei, nu poate fi calificată ca faptă prejudiciabilă prevăzută drept infracțiune de art. 149 alin. (1) Cod penal, adică lipsirea de viață din imprudență, în condițiile în care *vătămarile corporale cauzate victimei nu prezintă pericol pentru viață cu consecință de deces*, iar starea intoxicației grave de alcool depistată la Radu I. în lipsa vătămarilor corporale singură de la sine putea produce decesul, așa cum o astfel de stare provoacă stare de somnolență, stopor, dereglarea cunoștinței și respirației, comă alcoolică.

Deci, *decesul victimei nu a survenit în rezultatul acțiunii sau inacțiunii inculpatului de încălcarea unor reguli scrise sau nescrise de precauție, stabilite în societate, sau de o conduită greșită a acestuia, într-o situație periculoasă susceptibilă să producă decesul persoanei, dar de complicațiile de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmoni, asociată cu starea de intoxicație gravă cu alcool în care se afla victima până la cauzarea vătămarilor corporale grave*. Leziunile corporale depistate la cadavrul victimei sunt calificate din punct de vedere medico-legal ca vătămare corporală *medie*, respectiv nu pot fi apreciate ca fiind un pericol pentru viață cu consecință de deces pentru victimă. Simplu fapt că inculpatul, până la aplicarea loviturilor, cât și în timpul lovirii victimei, era conștient de starea de ebrietate a ultimului, *nu confirmă că a acționat din imprudență față de survenirea decesului victimei, deși trebuia să o prevadă*.

Subsecvent, după bătaia între inculpat și victima Radu I., ultimul era în viață, nu prezenta careva semne că s-ar afla într-o situație periculoasă, susceptibilă să producă decesul acestuia, care trebuia să fie prevăzută de inculpat, concluzie care se confirmă inclusiv și din constatările expertizei medico-legale nr. XXXXX din 24 ianuarie 2018, potrivit cărora victima, după producerea vătămarilor corporale, a mai supraviețuit 1-2 ore până la survenirea decesului. Respectiv, *decesul a survenit în circumstanțe care nu puteau fi prevăzute de inculpat, or însăși inculpatul, în acea perioadă de timp se afla în stare de ebrietate produsă de alcool, cu grad avansat*

Mai mult, declarațiile succesului victimei Cadîrova E. și a martorilor Căruță G. și Voinschi C. au un caracter general și nu au confirmat sau infirmat *săvârșirea*

faptei prejudiciabile imputate inculpatului, astfel, declarațiile acestora necesită a fi apreciate ca fiind lipsite de utilitate pentru soluționarea cauzei.

Toate dubiile care au apărut în dovedirea *săvârșirii faptei* prejudiciabile prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal de inculpat, care nu au fost înlăturate de către partea acuzării prin mijloace de probatorii prevăzute de normele procesual-penale, necesită a fi interpretate în favoarea acestuia.

8. Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanță de apel.

Recurentul a invocat că instanța de apel a apreciat eronat probele: declarațiile martorilor Pascal Liudmila, Tolstic Liudmila, cât și a inculpatului, precum că partea vătămată era în stare de ebrietate, nu se plângea pe careva dureri și se observa că se simte rău, nu au demonstrat sun nici o formă nevinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 149 alin. (1) Codul penal. Or, conform raportului de expertiză nr. XXXXX din 24 ianuarie 2018. s-a constatat că înainte de a primi vătămări corporale, partea vătămată Radu Ion se afla în stare de intoxicație gravă de alcool, care provoacă stare de somnolență, stopor, dereglarea cunoștinței și respirației, comă alcoolică grad minor, ce necesită calificare ca legătură causală indirectă cu cauza neapărată a decesului ca factor stimulator. În aceste condiții, declarațiile martorilor, precum că partea vătămată nu se plângea pe careva dureri trebuie să fie apreciate critic reieșind din starea psiho-fiziologică în care s-a aflat partea vătămată.

Or, reieșind din declarațiile martorului Tolstic Liudmila, depuse în cadrul judecării cauzei în prima instanță, inculpatul a aplicat părții vătămate trei lovituri cu pumnul în regiunea feței și câteva lovituri cu picioare, declarațiile care au coroborat pe deplin cu concluziile raportului de expertiza nr. XXXXX din 24 ianuarie 2018, potrivit căruia s-a constatat că ”decesul a survenit de patologie combinată posttraumatică cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză la nivelul șelei nasului, plăgi a ambelor buze, prin complicații de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmoni, ca cauza neapărată a decesului. Concluzia despre cauza decesului este confirmată prin: plagă contuză la nivelul nasului cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu complicații prin aspirația sângelui în căile respiratorii, prin prezența semnelor macroscopice: edem-echimoză a obrazului, ambelor orbite, revărsări sangvine în globul ocular stâng, plăgi contuze pe ambele buze, prezența sângelui în orificiile nazale, cavitatea bucală, laringe. trahee, bronși. Țesutul pulmonar cu multiple pete Tardie și focare de infiltrat hemoragic cu dimensiuni de la 0,5 x 0,5 până la 1.5 x 1.5 cm, prin aspirație, pete Tardie sub epicard.

Deci, decesul a survenit în urma consecințelor ce au avut asupra sănătății leziunile corporale pricinuite victimei.

Astfel, inculpatul, având intenția directă de a-i cauza leziuni lui Radu Ion și asumându-și deliberat riscul că în urma loviturilor aplicate ar putea surveni nu doar vătămarea corporală ce nu va provoca decesul victimei, dar și lipsirea de viață din imprudență, în urma leziunilor aplicate.

Latura obiectivă a acestei infracțiuni are următoare structură: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau inacțiunea de lipsire de viață a unei alte persoane; 2) urmările prejudiciabile sub formă de moarte cerebrală a victimei; 3)

legătură de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

În această ordine de idei, Topal I., provocând leziunile corporale prin acțiunile componente infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal a admis că în urma acțiunilor sale, să survină decesul persoanei și nu a întreprins măsuri de a reduce efectul acțiunilor. Astfel, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 149 alin. (1) Cod penal, are legătura de cauzalitate dintre acțiunile lui Topal I., prin care a aplicat leziunile corporale părții vătămate Radu I., localizarea cărora au demonstrat că anume din cauza leziunilor corporale aplicate părții vătămate, la o perioadă relativ scurtă de timp după producerea vătămarilor corporale, în urma complicațiilor apărute, conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 24.01.2018, victima a mai supraviețuit nu mai mult 1-2 ceasuri până la survenirea decesului.

Totodată, după aplicarea leziunilor corporale părții vătămate, inculpatul nu a întreprins careva acțiuni pentru a reduce pericolul sau gravitatea acțiunilor sale și urmările prejudiciabile survenite în rezultatul acestor acțiuni și inacțiuni, or martorul Tolstic Liudmila, în ședința de judecată în prima instanță, a declarat că ”când plecau de la Rada I., ultimul era galben pe față și se simțea rău”.

Astfel, i-au fost aplicate multiple lovituri cu pumnii, cu picioarele și cu trei căldări metalice în regiunea capului și feței, în privința persoanei în stare de ebrietate, fără a solicita asistența medicilor, nu prezintă ”încălcarea unor reguli scrise sau nescrise de precauție, stabilite în societate, sau de o conduită greșită a acestuia, într-o situație periculoasă susceptibilă să producă decesul persoanei”, ceea ce este absurd, fără comentarii.

Subsecvent, o concluzie a expertului precum că: ”în lipsa vătămarilor corporale starea intoxicației grave de alcool singură de la sine putea produce decesul”. Însă, s-a constatat cauza concretă a decesului și aceasta nu este intoxicație cu alcool, dar consecințele și complicațiile posttraumatice.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 149 Cod penal se exprimă în vinovăție sub formă de imprudență. Imprudența se poate exprima în neglijență sau în încredere exagerată. Deși la calificarea faptei nu contează tipul imprudenței, stabilirea acestuia este necesară la individualizarea pedepsei. Or, încrederea exagerată denotă un grad mai ridicat de pericol social în comparație cu neglijența: în primul caz, făptuitorul prevede posibilitatea producerii morții, sperând în mod ușuratic să o evite, pe când în cel de-al doilea caz, făptuitorul nu prevede posibilitatea producerii morții în prezența obligației și a aptitudinii de a o prevedea.

Deci, a existat o încredere exagerată, și anume când făptuitorul a prevăzut că acțiunea sau inacțiunea sa poate avea ca rezultat moartea unei persoane, dar nu a dorit acest rezultat, nici nu l-a acceptat, considerând fără temeii. în mod ușuratic, că acest rezultat nu se va produce. Pentru a exista încredere exagerată, făptuitorul trebuie să-și întemeieze aprecierea că rezultatul socialmente periculos nu se va produce pe anumite elemente concrete, obiective, pe care, însă le evaluează în mod greșit, subestimând importanța acestora și supraestimându-și capacitatea de a face ca rezultatul să nu se producă. Încrederea exagerată poate presupune următoarele ipoteze: evaluarea superficială, neserioasă a consecințelor conduitei și a mijloacelor prin care urmările nedorite ar putea fi prevenite; temeritatea, adică încrederea exagerată, unită cu atitudinea de sfidare a riscurilor.

Astfel, sub aspectul laturii subiective, inculpatul a manifestat imprudență asupra efectelor acțiunilor sale, manifestată prin încredere exagerată că în urma acțiunilor sale, nu va surveni decesul victimei, considerând în mod ușuratic că decesul nu va surveni.

În drept, recursul a fost bazat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 16) Cod de procedură penală.

9. Potrivit deciziei Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2022, recursul ordinar declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari a fost admis, casată total decizia Curții de Apel Cahul din 15 noiembrie 2021, în privința inculpatului Topal Iurii Ion și dispusă rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Comrat.

Instanța de recurs a statuat că instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept și anume art. 414 alin. (1) și (5), 419, 101 alin. (1) și (4), 394 alin. (3), 417 alin. (1) pct. 8) din Codul de procedură penală și art. 18 și 113 alin. (1) din Codul penal, deoarece conform descriptivului și dispozitivul deciziei atacate (*pct.7. din decizie*):

a) a constatat în descriptiv diverse motive de achitare, care se contrazic reciproc și generează consecințe juridice diferite, cum ar fi că: *„...probele enunțate nu au demonstrat, conform principiului dincolo de orice dubiu rezonabil, existența faptei prejudiciabile prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal și comiterea ei de către inculpat..., declarațiile succesului victimei și a martorilor au un caracter general și nu au confirmat sau infirmat săvârșirea faptei prejudiciabile imputate inculpatului..., dubiile care au apărut în dovedirea săvârșirii faptei prejudiciabile prevăzute...”*.

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent că inculpatul este achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunilor prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal din motiv că: *„nu s-a constatat existența faptei infracțiunii”*;

b) soluția de achitare a inculpatului pe motiv că *nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*, este totalmente contrazisă de materialele cauzei, în special de concluziile clare, expuse în raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 24 ianuarie 2018, că: *„...decesul lui Radu Ion a survenit de patologie combinată posttraumatică cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză la nivelul șelei nasului, plăgi a ambelor buze, prin complicații de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmonii, ca cauză neapărată a decesului..., concluzia despre cauza decesului este confirmată prin: plagă contuză la nivelul nasului cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu complicații prin aspirația sângelui în căile respiratorii, prin prezența semnelor macroscopice: edem-echimoză a obrazului, ambelor orbite, revărsări sangvine în globul ocular stâng, plăgi contuze pe ambele buze, prezența sângelui în orificiile nazale, cavitatea bucală, laringe, tranhee, bronși. Testul pulmonar cu multiple pete Tardie și focare de infiltrat hemoragic prin aspirație, pete Tardie sub epicard...”*.

Astfel, existența faptului decesului nefiresc al victimei este constatată, iar concluzia divergentă că: *„...simplu fapt că inculpatul, până la aplicarea loviturilor, cât și în timpul lovirii victimei, era conștient de starea de ebrietate a ultimului, nu confirmă că a acționat din imprudență față de survenirea decesului victimei, deși trebuia să o prevadă...”*, adică că în acțiunile inculpatului sunt, de fapt, prezente semnele infracțiunii imputate (*art. 149 alin. (1) Cod penal - lipsirea de viață din imprudență*), deoarece potrivit art. 18 Cod penal se consideră că infracțiunea a fost săvârșită din

imprudență dacă persoana care a săvârșit-o nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă, la fel, contrazice soluției de achitare a ultimului;

c) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins probele acușării privind învinuirea inculpatului pe art. 149 alin. (1) Cod penal, în special cele invocate rechizitoriu, în ședințele instanțelor și repetate în recursul ordinar (pct. 8. din decizie), în special raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 24 ianuarie 2018, care constată clar, coerent și în plină legătură de cauzalitate că: „...decesul lui Radu Ion a survenit de patologie combinată posttraumatică cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză la nivelul șelei nasului, plăgi a ambelor buze, prin complicații de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmonari, ca cauză neapărată a decesului..., concluzia despre cauza decesului este confirmată prin: plagă contuză la nivelul nasului cu fracturi așchiate a oaselor nazale cu complicații prin aspirația sângelui în căile respiratorii, prin prezența semnelor macroscopice: edem-echimoză a obrazului, ambelor orbite, revărsări sangvine în globul ocular stâng, plăgi contuze pe ambele buze, prezența sângelui în orificiile nazale, cavitatea bucală, laringe, tranhee, bronși. Testul pulmonar cu multiple pete Tardie și focare de infiltrat hemoragic prin aspirație, pete Tardie sub epicard...”.

Pe lângă aceasta, concluziile sumare, neclare și divergente că: „...acțiunea inculpatului de provocare a vătămărilor corporale victimei, nu poate fi calificată ca faptă prejudiciabilă prevăzută drept infracțiune de art. 149 alin. (1) Cod penal, adică lipsirea de viață din imprudență, în condițiile în care vătămările corporale cauzate victimei nu prezintă pericol pentru viață cu consecință de deces..., decesul victimei nu a survenit în rezultatul acțiunii sau inacțiunii inculpatului de încălcarea unor reguli scrise sau nescrise de precauție, stabilite în societate, sau de o conduită greșită a acestuia, într-o situație periculoasă susceptibilă să producă decesul persoanei, dar de complicațiile de aspirație a sângelui în căile respiratorii, pulmonari, asociată cu starea de intoxicație gravă cu alcool în care se afla victima până la cauzarea vătămărilor corporale grave. Leziunile corporale depistate la cadavrul victimei sunt calificate din punct de vedere medico-legal ca vătămare corporală medie, respectiv nu pot fi apreciate ca fiind un pericol pentru viață cu consecință de deces pentru victimă. Simplu fapt că inculpatul, până la aplicarea loviturilor, cât și în timpul lovirii victimei, era conștient de starea de ebrietate a ultimului, nu confirmă că a acționat din imprudență față de survenirea decesului victimei, deși trebuia să o prevadă..., după bătaia între inculpat și victima Radu I., decesul a survenit în circumstanțe care nu puteau fi prevăzute de inculpat, or însăși inculpatul, în acea perioadă de timp se afla în stare de ebrietate produsă de alcool, cu grad avansat..., declarațiile succesului victimei Cadîrova E. și a martorilor Căruță G. și Voinschi C. au un caracter general și nu au confirmat sau infirmat săvârșirea faptei prejudiciabile imputate inculpatului, astfel, declarațiile acestora necesită a fi apreciate ca fiind lipsite de utilitate pentru soluționarea cauzei...”, nu corespund exigențelor prevăzute în art. 101 Cod de

procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale.

Mai mult, rezumatul sumar că: „...decesul a survenit în circumstanțe care nu puteau fi prevăzute de inculpat, or însăși inculpatul, în acea perioadă de timp se afla în stare de ebrietate produsă de alcool, cu grad avansat...”, contravine, în mod evident, prevederilor art. 24 Cod penal - *persoana care a săvârșit o infracțiune în stare de ebrietate, produsă de alcool, nu este liberată de răspundere penală. Cauzele ebrietății, gradul și influența ei asupra săvârșirii infracțiunii se iau în considerare la stabilirea pedepsei.*

Ori, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar;

A reiterat că împrejurările expuse atestă, astfel, că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii și că recursul ordinar este întemeiat.

10. Potrivit deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2022, apelul procurorului în Procuratura raionului Cahul, Cara Mihail și apelul declarat de avocatul Reșulschi Galina, în interesele inculpatului Topal Iurii, s-au admis, s-a casat parțial sentința din 04 februarie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, în partea condamnării lui Topal Iurii în baza art. 149 alin. (10) Cod penal și aplicării art. 84 Cod penal, cu pronunțarea unei hotărâri noi în această parte, prin care s-a încetat procesul penal în privința lui Topal Iurii în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal, în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021).

Instanța de apel a statuat că atât inculpatul Topal Iurii, avocatul acestuia Cimpoiș Vladimir, cât și procurorul Sîrbu Lilia în cadrul ședinței a instanței de apel au solicitat aplicarea în privința inculpatului a art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare din 31.12.2021.

Curtea de Apel Comrat reținând prevederile art. 1 și art. 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021) a concluzionat faptul că această lege poate fi aplicată atât pentru înlăturarea răspunderii penale, cât și pentru înlăturarea pedepsei penale, în timp ce dreptul de alegere este acordat bănuiților, învinuților și inculpaților. Și numai în privința unei persoane care nu este de acord cu încetarea procesului penal în conformitate cu alin.(1)-(3) ale art. 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021), instanța poate

hotărî, la adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea ultimului de pedeapsa aplicată dacă în urma unei cercetări judecătorești s-a confirmat vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii. În acest caz, sunt aplicabile prevederile art. 389 alin. (4) pct.2) Cod de procedură penală, iar dacă inculpatul își exprimă consimțământul la aplicarea actului de amnistie, prin depunerea unei cereri corespunzătoare, procesul urmează a fi încetat atât în cadrul ședinței preliminare, cât și în cadrul cercetării judecătorești în conformitate cu actul de amnistie și cu prevederile Codului de procedura penală.

Reținând prevederile art. 275 pct. 4, 332 alin. (5), 350, 351 alin. (1), 352 alin. (1), 391 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală, instanța de apel a menționat că prevederile Codului de procedură penală, direct interzic numirea și examinarea cauzei în fond, și cu atât mai mult emiterea unei sentințe de condamnare în cazurile în care există motive de încetare a procesului, inclusiv în baza unui act de amnistie.

S-a menționat în decizie că consecințele rezultate din aplicarea amnistiei înlătură răspunderea penală, pedeapsa, sau după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru acțiunile săvârșite înainte de apariția actului de grațiere. Amnistia are un caracter mixt, bazându-se doar pe *in rem* (în legătură cu anumite infracțiuni) și *in person* (în privința persoanelor care îndeplinesc cerințele legii).

11. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central, Sîrbu Lilia, prin care invocând incidența pct. 6) a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită admiterea recursului, casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În motivarea recursului declarat procurorul menționează că decizia Curții de Apel Comrat în partea ce ține de încetarea procesului penal în legătură cu aplicarea amnistiei, este neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

A indicat că în cazul dat, soluția care putea fi adoptată la finalizarea examinării cauzei nominalizate, o reprezintă sentință de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală - cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal.

Cât privește adoptarea unei decizii de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, așa cum a procedat instanța de apel în cazul dat, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în prevederile art. 391 Cod de procedură penală.

Cu atât mai mult, adoptând o soluție de încetare a procesului penal, instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală, fapt ce contravene prevederilor art. 107 din Codul penal, art. 285 alin. (2), art. 275 pct. 4 din Codul de procedură penală și Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova.

A menționat că emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei este exclusă și de prevederile art. 107 alin. (1) din Codul penal.

A reținut că, o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei

de rehabilitare a persoanei (art. 285 alin. (2), 274 pct. 4 din Codul de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin. (4), pct. 2) din Codul de procedură penală, la caz, urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea lui Topal Iurii de la pedeapsa penală în legătură cu amnistia.

12. Judecând recursul declarat, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și a declarat recursul în termen la 12 ianuarie 2023.

Conform prevederilor Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin. (3), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art.427 alin.(1) Cod de procedură penală - hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarate în speță, procurorul își întemeiază dezacordul cu decizia contestată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, referindu-se la situațiile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Verificând criticile expuse în recursul declarat de procuror, în raport cu actele cauzei, instanța de recurs constată, că acestea sunt întemeiate, or, s-a stabilit că, adoptând soluția enunțată, instanța de apel nu au respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală.

Completul de judecată menționează că, la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art.394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art.385, 397 Cod de procedură penală.

Potrivit art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Totodată, potrivit art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, instanța de apel a casat parțial sentința din 04 februarie 2020 a Judecătorei Cahul, sediul Central, în partea condamnării lui Topal Iurii în baza art. 149 alin. (10) Cod penal și aplicării art. 84 Cod penal, cu pronunțarea unei hotărâri noi în această parte, prin care s-a încetat procesul penal în privința lui Topal Iurii în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal, în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021).

Analizând materialele cauzei penale, Completul de judecată constată că în ședința de judecată a instanței de apel, inculpatul Topal Iurii, a înaintat cerere cu privire la aplicarea actului de amnistie în privința sa (f.d. 116, Vol. III), ce a fost susținută de apărătorul său.

Reținând prevederile art. 275 pct. 4, 332 alin. (5), 350, 351 alin. (1), 352 alin. (1), 391 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală, instanța de apel a menționat că prevederile Codului de procedură penală, direct interzic numirea și examinarea cauzei în fond, și cu atât mai mult emiterea unei sentințe de condamnare în cazurile în care există motive de încetare a procesului, inclusiv în baza unui act de amnistie.

Completul de judecată găsește necesar a puncta că, această statuare a instanței de apel contravine normelor penale și celor de procedură penală, precum și practicii judiciare constante. Judecând cauza, instanța de apel eronat a dispus încetarea procesului penal în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În corespundere cu art.1 alin. (4) din Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. Art.2 alin.(1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Completul de judecată reține că, consecutivitatea prescripțiilor din art.art.1 alin.(1), 2 alin. (4), 7 alin.(1)-(8) , 275 pct. 4), 285 alin.(2) și (7), 350 alin.(1), 332 alin.(1) și (5), 384 alin.(1), (3) și (4), 389 alin.(1) și (4) pct. 2), 394 alin.(1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin.(1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că - încetarea procesului penal în cazul amnistiei, poate fi dispusă doar de prima instanță și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art.art.350 alin.(1), 332 alin.(1) Cod de procedură penală).

Ulterior, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art.332 alin.(5) Cod de procedură penală), prima instanță și instanța de apel (art.art.413 alin.(1), 415 alin.(1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărâsc referitor la învinuirea înaintată inculpatului și aplicarea actului de amnistie, doar prin adoptarea unei sentințe sau decizii de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost

confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executare a pedepsei (art.art.384, 389 alin.(1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Completul de judecată atestă că, în corespundere cu art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu constatarea și încadrarea juridică a faptelor comise, stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art.391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art.345 Cod de procedură penală coroborat cu art.350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art.art.389-390 Cod de procedură penală.

Completul de judecată menționează că, legiuitorul în prevederile art.391 Cod de procedură penală (sentința de încetare), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, se va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art.391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art.art.332 alin.(5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art.art.389, 394 alin (1) și (2), 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art.art.394 alin.(4), 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art.art.1 alin.(1), 7 alin.(1)-(8) Cod de procedură penală).

Dat fiind că, încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

13. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum

și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

14. În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central, Sîrbu Lilia, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 10 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui Topal Iurii Ion și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la 05 decembrie 2023.

Președinte:

Boris Talpă

Judecători:

Ghenadie Eremciuc

Sergiu Daguța

Igor Mânăscurtă

Mariana Pitic

05 decembrie 2023

O P I N I E   S E P A R A T Ă

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza penală Topal Iurii Ion)

1.1. Prin sentința din 04 februarie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, Topal Iurii a fost condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 4 ani închisoare și art. 149 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, din 04.02.2020, cu includerea perioadei arestării preventive de la 24.12.2017 până la 21.03.2018..

1.2.1. Procurorul în Procuratura raionului Cahul, Mihail Cara, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 5 ani închisoare, pe art. 149 alin. (1) Cod penal la 3 ani închisoare, iar în baza art. 84 Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, cu încasarea cheltuielilor judiciare de 24 684 de lei.

1.2.2. Avocata Galina Reșulschi a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat pe art. 149 alin. (1) Cod penal, iar în baza art. 152 alin. (1) Cod penal să-i fie stabilită o pedeapsă non-privativă de libertate.

1.3. Prin decizia din 11 decembrie 2020 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, apelul procurorului a fost respins, iar apelul avocatei a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Topal Iurii a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 149 alin. (1) Cod penal, *pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.*

Topal Iurii a fost recunoscut vinovat pe art. 152 alin. (1) Cod penal, și i-a fost stabilită pedeapsa de 2 ani și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

1.4. Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

1.5. Potrivit deciziei din 20 aprilie 2021 a Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, recursul ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, a fost admis, casată decizia contestată în partea achitării inculpatului pe art. 149 alin. (1) Cod penal și aplicării art. 84 Cod penal, și dispusă rejudecarea cauzei în această parte de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

1.6. Potrivit deciziei din 15 noiembrie 2021 a Colegiului judiciar al Curții de

Apel Cahul, apelul avocatei a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată nouă hotărâre.

Topal Iurii a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 149 alin. (1) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

1.7. Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanță de apel.

1.8. Potrivit deciziei din 28 martie 2022 a Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, recursul ordinar declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari a fost admis, casată total decizia din 15 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, în privința inculpatului Topal Iurii Ion și dispusă rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Comrat.

1.9. Potrivit deciziei din 10 noiembrie 2022 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat, apelul procurorului în Procuratura raionului Cahul, Cara Mihail și apelul declarat de avocatul Reșulschi Galina, în interesele inculpatului Topal Iurii, s-au admis, s-a casat parțial sentința din 04 februarie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, în partea condamnării lui Topal Iurii în baza art. 149 alin. (1) Cod penal și aplicării art. 84 Cod penal, cu pronunțarea unei hotărâri noi în această parte, prin care *s-a încetat procesul penal* în privința lui Topal Iurii în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal, în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova, nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021).

Instanța de apel a statuat că atât inculpatul Topal Iurii, avocatul acestuia Cimpoiș Vladimir, cât și procurorul Sîrbu Lilia în cadrul ședinței a instanței de apel au solicitat aplicarea în privința inculpatului a art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare din 31.12.2021.

2. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs procurorul, solicitând casarea acesteia, remiterea cauzei penale la rejudecare pe motivul aplicării incorecte a actului de amnistie de către instanța de apel, considerând că, la etapa judecării cauzei penale, procesul penal nu poate fi încetat în temeiul actului de amnistie.

2.2. Prin decizia din 05 decembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a dispus admiterea recursului declarat de către procuror, a fost casată total decizia din 10 noiembrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Comrat, în privința inculpatului **Topal Iurii Ion**, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, fiind considerat întemeiat recursul procurorului.

3. Am semnat decizia menționată a instanței de recurs, în temeiul legii, care obligă judecătoria ce fac parte din completul de judecată de a semna hotărârea judecătorească adoptată de majoritatea membrilor din completul de judecată respectiv, însă exprimăm dezacordul cu soluția adoptată de către Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție în prezenta cauza penală, deoarece nu am susținut soluția adoptată și considerăm, că urma a fi adoptată o decizie conform art. 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, de respingerea recursului procurorului, cu menținerea hotărârii atacate, din următoarele considerente.

4. Constatăm că, instanța de apel prin hotărârea pronunțată în prezenta cauza penală, întemeiat și justificat a dispus încetarea procesului penal la cererea

inculpatului depusă pe parcursul judecării cauzei penale privind aplicarea actului de amnistie, în legătură cu intervenirea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (nr.243 din 24.12.2021), în conformitate cu prevederile art. (1) și art.(2) alin.(1)-(3) din această lege.

4.1. Astfel, menționăm că, la data de 24 decembrie 2021 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Legea nominalizată a fost publicată în Monitorul Oficial la data de 31 decembrie 2021, intrând în vigoare de la această dată.

În particular, potrivit art.1 alin. (1) și alin. (2) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2–5, 7, 8. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Național de Probațiune, precum și din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.

Potrivit art. 2 alin.(1)-(4) al aceleiași Legi, **procesele penale** în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, **încetează la faza** de urmărire penală sau la cea **de judecare** a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Potrivit art. 6 alin.(1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevederile art.1–5 nu se aplică persoanei: a) condamnate la detențiune pe viață sau a cărei pedeapsă capitală a fost comutată în pedeapsă cu închisoare ori în pedeapsa detențiunii pe viață și care a executat mai puțin de 25 de ani de închisoare; a¹) persoanei bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate care a fost condamnată

anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare; b) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile calificate ca fiind deosebit de grave sau excepțional de grave, conform Codului penal nr.985/2002, ori calificate ca fiind infracțiuni grave conform art.7¹ din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961; c) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni în locurile de detenție; d) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal nr.985/2002: art.135–139, art.140 alin.(2), art.140¹–145, art.151, art.158 alin.(2)–(4), art.160 alin.(3), art.164 alin.(2) și (3), art.165, art.166 alin.(2) și (3), art.166¹ și 167, art.168 alin.(2) și (3), art.169 alin.(2), art.171 și 172, art.174–175¹, art.179 alin.(3), art.181², art.183 alin.(2), art.186 alin.(5), art.187 alin.(2)–(5), art.188, art.189 alin.(2)–(6), art.190 alin.(5), art.191 alin.(5), art.196 alin.(4), art.201¹, art.205 și 206, art.208–209, art.211 alin.(2), art.212 alin.(2)–(4), art.213, art.216 alin.(3), art.217 alin.(4), art.217¹ alin.(3) și (4), art.217³, art.217⁴ alin.(2) și (3), art.217⁶, art.219 alin.(2), art.220 alin.(2) și (3), art.236 și 237, art.238 alin.(2), art.239 alin.(2), art.239¹ și 239², art.240 alin.(3) și (4), art.243 și 244, art.245–246¹, art.247 alin.(2), art.248 alin.(3)–(7), art.248¹ și 248², art.252 alin.(2)–(4), art.257 și 258, art.260¹–261¹, art.264 alin.(2)–(6), art.264¹, art.275, art.278–280, art.282–286, art.289–289³, art.292, art.295 alin.(1)–(6), art.295¹ alin.(1) și (2), art.295² alin.(1)–(3), art.303–315, art.322 alin.(2)–(6), art.324–329, art.330², art.332–335¹, art.337–343, art.344 alin.(2), art.345, art.347, art.349, art.352 alin.(3), art.360, art.362¹ alin.(3), art.365 alin.(2) și (3), art.368 alin.(2), art.369 alin.(3), art.370 alin.(2) și (3), art.385–388; e) care a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.166¹ alin.(2)–(4), precum și a săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171–175¹, art.201, art.206, art.208–208² din Codul penal nr. 985/2002; f) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute la următoarele articole din Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961: art.63, art.72 alin.(2), art.101¹, art.103, art.103¹ alin.(2), art.104, art.105², art.107 alin.(3) și (4), art.112¹, art.112³, art.113¹, art.113², art.115¹, art.116 alin.(2), art.124¹ alin.(2), art.136, art.155⁴, art.155⁶ alin.(2), art.156 alin.(2), art.157 alin.(3) și (4), art.164⁹ alin.(3), art.177 alin.(4)–(6), art.184 alin.(3), art.187¹ alin.(1), art.189, art.198¹, art.200–203², art.206, art.224, art.224², art.224³, art.224⁶ alin.(2), art.225³, art.262, art.263, art.266, art.269; g) bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru o infracțiune săvârșită cu intenție și absolvită anterior în tot sau în parte, în temeiul actului de amnistie sau de grațiere, de pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei alte infracțiuni; h) în privința căreia a fost înlăturată anterior răspunderea penală, de trei sau mai multe ori, în temeiul împăcării părților conform prevederilor art.109 din Codul penal nr.985/2002.

În conformitate cu art.6 alin.(2) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, la aplicarea prevederilor alin.(1) nu se ține cont de antecedentele penale ale persoanei reabilitate și nici de antecedentele penale stinse în modul stabilit de legislație.

La caz, atestăm că în *instanță de apel*, la data de 24.10.2022, inculpatul asistat de apărătorul său, a depus o cerere prin care a solicitat aplicarea actului de amnistie prin încetarea procesului penal în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței

Republicii Moldova. Totodată, inculpatul a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate și a manifestat în scris acordul de a fi aplicat față de el actul de amnistie prin încetarea procesului penal.

În acest context, instanța de apel, justificat prin prisma prevederilor art. 1 alin. (1) și art. 2 alin.(1)-(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, și lipsa restricțiilor stabilite de art. 6 alin.(1) al Legii, a aplicat amnistia și în conformitate cu art.391 alin.(1) pct.6), art. 332 alin.(5), art.285 alin.(2), art. 275 pct.4) Cod de procedură penală, a încetat procesul penal în privința inculpatului învinuit de comiterea infracțiunii imputate.

Cu privire la argumentele expuse în recursul declarat de către procuror, considerăm că acestea nu sunt întemeiate și urmează a fi respinse, deoarece contravin cadrului legal în vigoare, impunând statul la suportarea cheltuielilor nejustificate ce țin de judecarea cauzelor penale referitor la care legiuitorul a declarat amnistia și în care inculpații și-au dat acord scris la aplicarea actului de amnistie, nefiind constatate prohibiții pentru aplicarea actului de clemență.

Astfel, amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură *răspunderea penală* și *consecințele condamnării* (pedeapsa) pentru infracțiunile săvârșite până la apariția actului de amnistie.

Noțiunea de amnistie se regăsește în art. 107 din Codul penal, care prevede că amnistia reprezintă actul ce are ca efect *înlăturarea răspunderii penale*¹ sau a *pedepsei*², fie *reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei*³.

Menționăm că, actul de amnistie constituie o lege organică prin care se stabilesc categoriile de infracțiuni și persoane pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia. Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai *in rem* (cu privire la anumite infracțiuni) și *in personam* (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculpate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 234 din 24.12.2021, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege. Totodată, prevederile procesual penale privind modalitatea de aplicare a actului de amnistie de către instanța de judecată, inclusiv prin dispunerea încetării procesului penal la judecarea cauzei penale, sunt prevăzute și de Codul de procedură penală.

Astfel, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) - (8) din Codul de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale.

În corespundere cu art. 107 alin. (1) din Codul penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea *răspunderii penale sau a pedepsei*, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Potrivit **art. 275 pct. 4)** din Codul de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi **încetată** în cazurile în care a intervenit **amnistia**.

Conform art. 285 alin. (2) și (7) din Codul de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la **art. 275 pct. 4)-9)** din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art. 350 alin. (1) din Codul de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, **prin sentință motivată, încetează procesul penal** în cauza respectivă.

Totodată, conform **art. 332 alin. (1) și (5)** din Codul de procedură penală, în cazul în care, *pe parcursul judecării cauzei*, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în **art. 285 alin. (2)**, instanța, prin sentință motivată încetează procesul penal, în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal.

Totodată, conform art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedura penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 prescrie că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În continuare, prevederile art. 2 alin.(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, concretizează modul și procedura aplicării actului de amnistie, și anume că,

încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

Totodată, art.2 alin.(4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, stabilește procedura și modul de aplicare actului de amnistie pentru persoanele care refuză depunerea cererii de aplicarea amnistiei prin încetarea procesului penal, și anume: ”În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.”

Este important că, prevederile menționate mai sus din art.2 alin.(1) și (3) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, sunt în consonanță și se regăsesc în prevederile art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, iar prevederile art.2 alin.(4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, sunt în consonanță și se regăsesc în prevederile art. 332 alin.(5) Cod de procedură penală.

Prin urmare, constatăm că alegațiile recurentului în sensul existenței obligației instanței judecătorești de a examina cauza penală în fond cu adoptarea doar a sentinței de condamnare cu liberarea vinovatului de executarea pedepsei aplicate potrivit rigorilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, nu sunt întemeiate și sunt bazate pe înțelesul eronat a legii.

Astfel, conform art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) –9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (Asemenea prevederi se regăsesc la art. 2 alin.(1),(3) din Legea nr. 243 din 24.12.2021).

În conformitate cu art.332 alin.(5) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit (Asemenea prevederi se regăsesc la art. 2 alin.(4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021).

Potrivit prevederilor art. 285 alin.(2) CPP, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile *de nereabilitare* a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art.53 din Codul penal sau dacă se constată existența circumstanțelor prevăzute de pct.1) – 3) din alin.(2) a art.285 CPP.

În conformitate cu prevederile art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Astfel, cadrul normativ legal aplicabil (art.332 CPP ca norma procesuală de trimitere la norma de referință) prevede încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei (și nu numai la etapa ședinței preliminare) în cazul în care a intervenit amnistia și inculpatul prin cerere scrisă optează pentru încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, care deși nu este motiv de reabilitare a încetării procesului penal, însă cadrul normativ în vigoare prevede în mod expres o asemenea finalizare a procesului penal prin sentința de încetare, care poate fi adoptată pe parcursul judecării cauzei în instanța de judecată, fără ca statul să mai suporte

cheltuieli judiciare la cercetarea tuturor probelor a părții acuzării, devreme ce tot statul în persoana legiuitorului a adoptat actul cu privire la amnistia, iar inculpatul prin cerere autentică consimte aplicarea fața de el a actului de amnistie și nu pretinde a fi recunoscut nevinovat prin sentința de achitare.

Alegațiile recurentului precum că art.332 CPP este caduc și în cazul intervenirii actului de amnistie urmează a fi adoptată doar sentința de condamnare cu liberarea vinovatului de executarea pedepsei aplicate, nu este întemeiată, deoarece prevederile art. 332 CPP se înscriu real în ansamblul normelor de drept procedural penal în vigoare și aplicabile prin coroborare reciprocă, cât și cu prevederile altor legi organice, la caz, Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, (cât și cu precedentul act de amnistie – Legea nr.210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova) care prin art.2 alin.(2) prevede la fel, încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei penale, cu acordul scris al persoanei inculpate.

În consonanță cu cele menționate supra, cadrul normativ legal prevede și modul de soluționare a cauzei penale și pentru persoanele inculpate cărora este aplicabil actul de amnistie, însă persoana refuză încetarea procesului penal.

Astfel, conform art.2 alin.(4) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința persoanei *care refuză încetarea* procesului penal conform alin.(1) - (3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței **poate hotărî încetarea procesului penal** dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Acestea prevederi a legii organice sunt în corespundere cu prevederile art.332 alin.(5) CPP, privind interzicerea încetării procesului penal în temeiul art. 275 pct.4) CPP, fără acordul inculpatului (ori amnistia nu este motiv de reabilitare), și în acest caz procedura judecării cauzei penale continuă în mod obișnuit.

Pe cale de consecință, la finalizarea judecării cauzei penale în privința inculpatului care nu dă acordul la încetarea procesului penal în legătura cu intervenirea actului de amnistie, instanța de judecată procedează conform prevederilor art.384 alin.(1) CPP, corespunzător concluziilor făcute în urma cercetării și aprecierii probelor din cauza penală.

Consecutiv, în cazul în care instanța de judecată ajunge la concluzie despre vinovăția inculpatului, instanța procedează conform prevederilor art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, potrivit cărora, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal (**doar pentru cazurile în care inculpatul refuză încetarea procesului penal pe motivul intervenirii actului de amnistie, ori pretinde a fi recunoscut nevinovat în urma judecării cauzei penale în procedura obișnuită**).

Totodată, sentința de încetare a procesului penal pe motivul intervenirii legii cu privire la amnistie, poate fi adoptată pe parcursul judecării cauzei penale la cererea scrisă autentică a inculpatului, și pe motivul că inculpatul prin această cerere renunță la prezumpția nevinovăției sale, acceptând încetarea procesului penal pe motiv de nereabilitare (pe amnistie), și fără a pretinde la judecarea cauzei penale în fond cu

pronunțarea unei sentințe de achitare. În ultimul caz, după cum s-a menționat mai sus, procedura penală continuă în mod obișnuit, cu cercetarea probelor și soluția ce urmează a fi pronunțată depinde de constatarea vinovăției inculpatului, unde la fel, instanța poate aplica actul de amnistie în baza art.2 alin.(4) din Legea, nr. 243 din 24.12.2021, însă fără cererea inculpatului privind încetarea procesului penal, adoptând la caz sentința de condamnare cu dispunerea liberării vinovatului de la executarea pedepsei aplicate, iar în cazul constatării lipsei vinovăției inculpatului, instanța este în drept să adopte sentința de achitare a acestuia.

Cât privește alegațiile procurorului-recurent precum că prin sentința de încetare nu pot fi soluționate acțiunea civilă a părții civile, chestiunile cu privire la confiscarea specială și corpurile delictive, măsurile de siguranță, cât și nu pot fi repartizate cheltuielile judiciare, menționăm că acestea sunt lipsite de temeinicie și care contravin cadrului legal în vigoare, ori fără atenția procurorului-apelant au rămas prevederile art. 397 Cod de procedura penală.

Astfel, în conformitate cu art.397 Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de condamnare, precum și al celei de achitare sau **de încetare** a procesului penal, pe lângă chestiunile enumerate în art.395 și 396, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă: 1) hotărârea cu privire la acțiunea civilă înaintată sau hotărârea pronunțată din oficiu de către instanță referitor la repararea pagubei; 2) hotărârea cu privire la confiscarea specială și confiscarea extinsă; 3) hotărârea cu privire la corpurile delictive; 4) hotărârea cu privire la măsurile de ocrotire; 5) dispoziția referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare; 6) dispoziția referitoare la procedura și termenul declarării apelului sau a recursului împotriva sentinței, după caz.

La fel, sunt neîntemeiate alegațiile procurorului recurent precum că, adoptând o soluție de încetare a procesului penal, instanța de judecată nu poate determina și constată din punct de vedere juridic corespundere exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, ceea ce potrivit opiniei procurorului contravine prevederilor art. 107 Cod penal, art.275 pct.4), 285 alin.2) Cod de procedură penală și Legii nr. 243.

În acest sens, menționăm că în conformitate cu art. 394 alin.(4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Astfel, legea procesual penală nici nu stabilește că la adoptarea sentinței de încetare a procesului penal, inclusiv și în cazul aplicării actului de amnistie, instanța de judecată trebuie să determine și constate corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală.

Mai mult ca atât, nici prevederile art. 107 Cod penal, art.275 pct.4), 285 alin.2) Cod de procedură penală și al Legii nr. 243, la care la caz, a făcut referire procurorul – recurent, nu stabilesc această obligație a instanței de judecată.

Pentru motivele expuse supra, considerăm ca fiind corectă soluția *instanței de apel* privind dispunerea încetării procesului penal în privința inculpatului în prezenta cauza penală pe motivul intervenirii actului de amnistie și acceptului inculpatului prin cerere la încetarea procesului penal în temeiul actului de amnistie, ori unul din efecte a actului de amnistie, este cel de înlăturare a răspunderii penale, iar prevederile

actului de amnistie cât și prevederile art. 332 alin.(1), 391 pct.6) CPP, admit încetarea procesului penal în asemenea situație pe parcursul judecării cauzei.

Este de menționat că, prin argumentele recurentului care, la caz au fost considerate ca fiind întemeiate de către Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, este negat unul din efectele de drept a actului de amnistie, în ce privește înlăturarea *răspunderii penale*, efectul amnistiei prevăzut de art. 107 alin. (1) din Codul penal, și care intervine pentru persoanele în privința cărora cauza penală încă nu a fost examinată și persoana nu a fost trasă la răspundere penală cu aplicarea pedepsei și persoana inculpată consimte aplicarea actului de amnistie prin încetare a procesului penal pe parcursul judecării cauzei penale în instanța de judecată.

Din acestea motive, considerăm că, în conformitate cu art. 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, recursul procurorului urma a fi respins, iar decizia instanței de apel, la caz, urma a fi menținută.

Judecător

Sergiu Daguța

Judecător

Ghenadie Eremciuc